

alpinistične kline, v gorenjskih krogih pa sem se spoznal s praktično in predvsem bolj varno tehniko izdelave pritrdišč s svedrovci in ploščicami. Le-te sem začel uporabljati tudi doma (v klubu je namreč bila potrebna oprema, samo nihče je ni uporabljal), namesto bičevega vozla na vmesnih pritrdiščih pa vozil osmico in devetko, mojemu zgledu pa so postopno sledili tudi drugi člani.

Kot prvi član JK Novo mesto sem opravil izpit za jamarja reševalca in prve reševalne vaje segajo v leto 1987, kasneje pa so izpite za reševalca opravili tudi Zdravko Bučar, Marko Pršina, Mihael Rukše in ostali, že takrat pa se mi je v jami pridružil tudi zdravnik dr. Bogomir Humar iz Trebnjega, alpinist in planinec, ki je vsa ta leta sodeloval tudi z dolensko reševalno skupino.

V sklopu medklubskega sodelovanja sem leta 1987 vodil usposabljanje jamarjev JK Kostanjevica v vrhni tehniki, tega leta pa so se novomeškemu klubu pridružili fantje iz Gabrja. Tako smo opravili več spustov v Veliko Vratnico, ki je idealna za trening vrhne tehnike. Vsakega jamarja posebej (tedaj so bili poleg Robert in Mihael Rukše, Jože Korasa, Franci Sašek, Slavko Boltez in Anton Tramte) sem namreč spremljal prvih 20 metrov (pritrdišča so si sledila po zahtevnosti) in tako lahko takoj opozarjal na napake. Ta tehnika še danes velja za zelo uporabno in lahko tako spremljamo tudi otroka ali nejamarja, ki se prvič spušča, le s to razliko, da ga spremljevalec dodatno varuje preko popkovine.

Sledile so različne akcije v druge dolenske jame, od skupine pa je aktiven ostal le Mihael Rukše, ki se mi je pridružil tudi pri akciji na Kaninu decembra 1988, in sicer pri raziskovanju tedaj najgloblje jame v bivši Jugoslaviji – Skalarjevo brezno, pred tem pa sva intenzivno trenirala v tedaj najglobljem dolenskem breznu – Cink križ.

Reševalna skupina Jamarskega kluba Novo mesto je postajala vse močnejša; leta 1989 smo opravili več urjenj, sodelovali na republiških vajah, (kasneje pa je krmilo prevzel Marko Pršina) januarja 1990 pa smo Marko Pršina, Zdravko Bučar, Mihael Rukše in jaz sodelovali v enem najtežjih reševanj na svetu, iz Brezna velike razpoke. Klicani smo bili med prvimi in smo sodelovali pri reševanju od tretjega do zadnjega, devetega dne (od 16. do 22. januarja).

Mihael Rukše: Gabrsko obdobje glasnega raziskovanja podzemlja

Radovednost ali zvedavost me je nekako pripeljala v Jamarski klub Novo mesto leta 1987. Najprej sem želel spoznati Gabrsko jamo, ki je poleg mojega doma. Spoznal sem se z Antonom Tramtetom, ki je že bil član kluba, vendar v tem času manj aktiven. Po prvem resnem pogovoru je Anton prinesel iz kluba lestve in nekaj čelad ter karbidovk. Vse skupaj je bilo v dokaj žalostnem stanju. Vse sem pregledal in toliko popravil, da je bila oprema pripravljena za prvo akcijo.

Med pripravami je zanimanje pokazal še brat Robert, pridružili pa so se nama še Jože Korasa, Franci Sašek ter Slavko Boltez. Tako smo postali velika ekipa "podgurskih jamarjev", ki je z veliko želje po odkrivanju novega podzemnega sveta in z malo jamarskega znanja začela tako imenovano "gabrsko obdobje" Jamarskega kluba Novo mesto.

Najprej smo obiskali Kraljevo prepadno, zatem pa Gabrsko jamo, in lepote podzemlja so nas prevzele in zapeljale med aktivnejše jamarje. Kmalu smo spoznali, da je naše znanje preskromno, želje pa prevelike, da bi lahko raziskovali večje in nove jame. Znanje, ki nam ga je nudil Anton, se je kmalu izčrpalo. Vključitev v klub ima svoje prednosti, tako so neko nedeljo tudi Zdravko Bučar, Andrej Hudoklin in Marko Pršina našli čas in se posvetili divji skupini Podgurcev. Gotovo nismo veliko obetali, zato se je njihovo poučevanje kmalu zaključilo.

Na srečo je bil prav v tistem času med bolj aktivnimi člani kluba Tomaž Bukovec. Spoznali smo se na akciji na Kočevskem rogu, kjer smo se dogovorili, da nas prične učiti vravno tehniko. Odpeljal nas je v Veliko Vratnico in vhodno brezno opremil dvema plezalnima smerema. Glasnost, ki je bila značilnost naše skupine, se je nekam izgubila, ko smo se znašli pred velikim in globokim vhodnim breznom. Prva izkušnja na vrvi v spremstvu Tomaža je bila adrenalinska, samo drsenje škornjev in škripanje vponk je izdajalo, da se spuščamo v podzemlje. Po prvih samozavestnih spustih v jamo se je stvar ponovno vrnila na stare "tire" glasnega govorjenja in vpitja, ki ga je bilo po jami večkrat preveč kot premalo. Tudi to je bil del odraščanja jamarjev.

Želja po novih odkritjih nas je priganjala, da smo hoteli znati več in več. Nastajali so prvi preprosti načrti, ki nikoli niso bili dovolj dobri, da bi šli v kataster. Borivoj je vedno našel

Na prvi akciji s Tomažem. Foto: Mihael Rukše

kakšno upravičeno nepravilnost. Kmalu smo bili deležni tudi kombija, ki je bil skoraj v nevoznom stanju. Najprej smo obiskali mehanično delavnico v IMV-ju, kjer so ga toliko spravili skupaj, da smo se odpravili z njim na prvo akcijo. Kombi je slovel predvsem po ogromni porabi goriva in vode, toda kljub temu nas je popeljal v nepozabne dogodivščine in raziskovanja po Sloveniji, Bosni in celo do Španije.

Ob pomoči Tomaža smo tako postopno obvladali vravno tehniko in osnove reševanja ter postali samostojna raziskovalna skupina. Vključevali smo se v reševalno skupino Dolenjske, ki so jo tedaj, pod vodstvom Tomaža, daljše obdobje sestavljali le novomeški jamarji. Tako smo sodelovali pri reševanju v več kot 1000 metrov globokem breznu pod Črnelso špico in na drugih večjih reševanjih JRS. Tomaž nas je spoznal tudi s Kaninom in Skalarjevim breznom, kjer smo prispevali znaten delež pri njegovem raziskovanju. Vse pa le ne bi bilo tako, kot je, brez dobrega vodenja kluba, ki ga je dolga leta uspešno opravljal Zdravko Bučar.

Velika aktivnost je prinesla tudi pomembnejša odkritja: Mihovško jamo, brezno 4. julij, brezno Podgurka na Kaninu in še veliko manjših jam. Daljše obdobje smo bili tudi najbolj usposobljene reševalne skupine v Sloveniji. V tem času so se v klubu ponovno začeli jamarski tečaji, ki naj bi nove člane učili osnovnih jamarskih veščin. V klubu smo postali vse bolj povezani, znanje se je širilo med stare in nove člane. Rasla je aktivnost, namesto mesečnih akcij, smo raziskovali skorajda vsak konec tedna. Gabrska skupina je samo nadaljevala bolj ali manj uspešno življenje kluba in prinesla nekaj pozitivnih sprememb, kot so stalna druženja ob petkih zvečer in neprekinjeno delovanje dela kluba. Naša velika pomanjkljivost je bila slabo dokumentiranje raziskovalnega dela in zato majhno število oddanih zapisnikov, uvedli pa smo dnevnik akcij, v katerem skrbno beležimo vse aktivnosti.

Vse to pa niso naredili le fantje iz Gabrja, pridružili so se nam še Tanja Luzar, Silvo Kristan, Andrej Ravnohrib, Sandi Jaklič, Marko Pavlin, Slavko Starc, Sandi Kovačič in Igor Nose. Vsak je k delu prispeval po svojih močeh in sposobnostih, bodisi na področju raziskovanja ali reševanja in reševalnih tehnik. Več jih še danes aktivno delujejo v klubu, druge pa je življenje napotilo drugam in jim pokazalo druge cilje. V jamarstvo in delo kluba je vsak od nas vtikal del sebe. Tistim, ki niso več aktivni, so gotovo ostali lepi spomini na druženja, odkrivanja in raziskovanja, ki smo jih opravili v nam najlepšem svetu – podzemlju.

Zdravko Bučar: Zadnje ali tečajniško obdobje

Po mojem prepričanju se je tačajniško obdobje začelo leta 1996, ko smo ponovno začeli organizirati tako imenovane “tečaje za pridobitev naziva mlajši jamar”. Tečaji se še sedaj organizirajo vsako leto, potekajo marca in aprila ter se zaključijo s prvomajskim taborom. Dokončno so zaključeni, ko vsaj nekaj tečajnikov opravi izpit za mlajšega jamarja, ki ga organizira JZS. Z vabljenjem na tečaj se omogoči, da se klubu pridružijo jamarski zanesenjaki iz vseh koncev Dolenjske. Tako se je vsako leto klubu pridružilo vsaj nekaj članov, ki še sedaj aktivno sodelujejo pri delu kluba. V letu 1996 je izpite opravilo 8 članov, od katerih je ostal aktiven Andrej Gašperič, od ekipe iz leta 1997 pa Dare Hribar, naslednje leto pa sta se klubu pridružila Mateja Luzar in Tadej Krevs. Leto 2000 je bilo uspešno, saj sta tečaj opravila ponovno dva tečajnika, od katerih je Frenk Jenkole ostal aktiven. Leta 2001 se je klubu pridružil Vinko Mihelčič, ki je izpit opravil v letu 2002, skupaj s petimi kandidati iz, upajmo, že novega mirnopeškega obdobja.

Stari člani Mihael in Tanja Rukše, Marko Pavlin, Silvo Kristan, Borivoj Ladišič, Andrej Hudoklin in Marko Pršina so tvorili organizacijsko jedro kluba in so skupaj z novimi člani nadaljevali z jamarjenjem, tako pri delu kluba ni prišlo do opaznih nihanj.

Še vedno smo vsako leto vsaj enkrat ali dvakrat odhajali na Kanin, kjer smo raziskali kar nekaj globokih brezen, med njimi najglobljo Azalejo. Na “domačem” terenu je najbolj odmevalo odkritje nadaljevanja Kostanjeviške jame. Veliko dela in truda smo poosvetili Rivčji in Bobnovi jami, kjer smo prodrli do podzemeljskih voda pritokov Krke. Južni obronki Kočevskega Roga so dolgo skrivali nadaljevanje Kaščice in brezna, med katerimi je skoraj 200 metrov globoka Štirnica. Večina novih odkritji v tem obdobju je bila posledica uporabe novih prijemov pri širjenju ožin. Poleg taborov na Kaninu smo organizirali še raziskovalne tabore na Radohi, na Travnem dolu in na Kočevskem rogu, medklubske tabore ter pripravili izpite za mlajše jamarje.

Klub se je v tem obdobju moral prilagoditi novim zakonskim predpisom in prebroditi krizo v slovenskem jamarstvu, naši člani so prevzeli in nato tudi opustili vodilno vlogo v Jamarski reševalni službi Slovenije. Z nakupom nove opreme in resnejšim gospodarjenjem z njo smo se v klubu dobro tehnično opremili, kar nam je omogočilo istočasno delo vsaj dveh, občasno pa celo treh ekip. Zelo pomembno je, da so v tem obdobju raziskovalci začeli pisati zapisnike terenskih ogledov. No, ne nazadnje se je prekinilo moje dolgoletno predsednikovanje, ko me je leta 2001 uspešno zamenjal Mihael.

S tečajniškim obdobjem se je klub obogatil z novimi jamarskimi zagnanci iz Suhe krajine, Trebelnega in Mirnopeške doline, “stari člani” pa smo dobili nov zagon, ki se je kazal v uspešnem raziskovalnem delu večih ekip, kar se je najbolj demonstriralo pri raziskovanju Kostanjeviške jame in pripravi monografije o njej.